

Notat

MILJØMINISTERIET

Miljøstyrelsen

Kemikalier
J.nr. 7034-0122
Ref. momwe/ae
Den 24. januar 2006

Orientering om den internationale kemikaliekonference, ICCM, den 4. – 6. januar 2006 i Dubai. Endelige forhandlinger om en international kemikaliestrategi, SAICM

Baggrund

UNEP's styrelsesråd besluttede i februar 2002, at der skulle udarbejdes en global kemikaliestrategi - Strategic Approach to International Chemicals Management (SAICM). Beslutningen blev bekræftet af stats- og regeringsledere på Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg i 2002. Der er afholdt tre forberedende møder i 2003-2005.

Strategien skal færdiggøres med henblik på vedtagelse på den internationale konference for ministre og højtstående repræsentanter fra andre interessentgrupper: "International Conference on Chemicals Management" (ICCM) som finder sted den 4. – 6. februar 2006 i Dubai, De Forenede Arabiske Emirater. Konferencen afholdes umiddelbart før det 9. særlige møde i styrelsesrådet/det globale ministerforum for FN's miljøprogram UNEP, som afholdes den 7. – 9. februar 2006 samme sted.

Oversigt

SAICM er et politisk men ikke juridisk bindende instrument. Det er tiltænkt en væsentlig rolle i bestræbelserne på at nå målsætningen fra implementeringsplanen fra Verdenstopmødet i Johannesburg om, at kemikalier i 2020 bruges og produceres på en måde, som fører til en minimering af væsentlige negative effekter på miljø og sundhed. SAICM vil bestå af tre dele:

1. En "High-Level" deklARATION (HLD)
2. En overordnet politisk strategi (OPS)
3. En global plan for aktiviteter (GPA)

1. "High-Level" deklARATION

Formålet med deklARATIONEN er at bekræfte lande og andre interessenters forpligtelse overfor strategien. Udkastet fastslår blandt andet, at

- der skal tages særligt hensyn til kapacitetsopbygning i udviklingslande og lande med overgangsøkonomier

- SAICM skal integreres og prioriteres i nationale, regionale og internationale politikker og organisationer
- en særlig indsats skal rettes mod svage grupper, især børn
- der skal samarbejdes åbent og gennemsigtigt i implementeringen og videreudviklingen af SAICM
- industrien har et ansvar for at fremskaffe og formidle data og information om sundheds- og miljømæssige effekter af kemikalier
- indsatsen skal ske i et samarbejde mellem nationalstater, internationale organisationer, den private sektor og civilsamfundet i øvrigt
- finansiering af SAICM skal komme fra både offentlige og private midler

2. Overordnet politisk strategi

Der foreligger et udkast til den overordnede politiske strategi, som indeholder følgende punkter: Omfang; angivelse af behov; mål indenfor risikoreduktion, viden og information, styring, kapacitetsopbygning og teknisk samarbejde samt ulovlig international handel; finansielle overvejelser; principper og fremgangsmåder; implementering og status for fremskridt.

3. Global plan for aktiviteter, der bør være gennemført inden 2020

Den globale plan for konkrete aktiviteter indeholder en række arbejdsområder, som er tilknyttet 294 konkrete aktiviteter, ansvarlige organisationer/institutioner, tidsrammer frem til 2020 og indikatorer om fremdrift.

Planen er delt op i en beskrivende tekst og tre tabeller; A, B og C. Den beskrivende tekst indeholder en opsummering af planen og generelle betragtninger, herunder en beskrivelse af hvilke typer af aktiviteter der bør prioriteres. Tabel A er en oversigtstabel over mulige arbejdsområder. Tabel B indeholder en detaljeret liste over mulige arbejdsområder, aktiviteter m.v., som der er konsensus om. Tabel C indeholder arbejdsområder, som der enten ikke kunne opnås enighed om eller som endnu ikke er drøftet.

Centrale udestående elementer

Der forventes diskussioner om følgende centrale elementer i SAICM:

High-Level deklARATIONEN:

1. En forbeholdsklausul om, at SAICM ikke må få konsekvenser for eksisterende juridisk bindende aftaler
2. Brugen af betegnelsen "frivillig" i forhold til beskrivelsen af SAICM

Den overordnede politiske strategi:

3. Finansielle overvejelser, herunder etableringen af et Quick Start Po gram, der skal medvirke til en hurtigere og bedre implementering.
4. Principper og tilgange – forsigtighedsprincippet og substitution
5. Omfanget af SAICM

Den globale plan for aktiviteter:

6. Status for tabel C - arbejdsområder, som der enten ikke kunne opnås enighed om eller som ikke nåede at blive diskuteret.

High-Level deklARATION

1. Forbeholdsklausul m.h.t. eksisterende aftaler - "Savings Clause"

I det foreliggende udkast til high-level deklARATIONen er der indført tekst på foranledning af USA, som vil betyde et forbehold over for SAICM i forhold til eksisterende juridisk bindende aftaler, en såkaldt "savings clause". Da SAICM ikke er et juridisk bindende instrument, vurderes det ikke, at der er behov for at udspecificere SAICM's relationer til andre internationale aftaler. Det vil derimod svække teksten og udstille SAICM som underordnet.

Dansk holdning

Danmark lægger vægt på, at der ikke indføres en "savings clause", hverken i deklARATIONen eller i den overordnede politiske strategi

2. Brugen af betegnelsen "frivillig"

USA ønsker en reference til SAICM som et frivilligt instrument i alle 3 dele af SAICM. Det vurderes ikke, at det er hverken nødvendigt eller hensigtsmæssigt med henvisninger til "frivillighed" flere steder i teksten, da ministrene via high-level deklARATIONen har mulighed for politisk at forpligtige sig til SAICM, samtidig med, at det anerkendes, at SAICM er et ikke-bindende instrument.

Dansk holdning

Danmark arbejder for, at betegnelsen "frivillig" begrænses mest muligt i SAICM dokumenterne. Som et kompromis kan accepteres en henvisning i high-level deklARATIONen til, at SAICM er et nyt frivilligt initiativ.

Overordnet politisk strategi

3. Finansielle overvejelser

U-landene ønsker en separat finansiel mekanisme, såsom en permanent fond, hvortil i-landene pålægges at bidrage. I-landene ønsker derimod at anvende eksisterende fonde og mekanismer, suppleret med frivillige bidrag, herunder fra industrien. Det er blevet foreslået at etablere et tidsbegrænset

"Quick Start Programme" under UNEP, indeholdende en fond baseret på frivillige bidrag. Både regeringer, industrien, den globale miljøfacilitet (GEF), Verdensbanken, internationale finansieringsinstitutioner samt andre internationale organisationer kan bidrage. I forhold til miljøkonventioner er det nyt, at industrien tænkes direkte at bidrage økonomisk til implementering, hvilket afspejler anvendelse af forurenere betaler princippet.

Nationale planer, herunder fattigdomsreduktionsplaner, er ofte basis for udviklingsbistand, og indarbejdelsen af SAICM i disse planer er derfor hensigtsmæssig. Uanset oprettelsen af en fond bør der igangsættes en dialog mellem relevante parter, der kan bidrage til finansieringen - herunder GEF, Verdensbanken, UNDP, internationale finansieringsinstitutioner og donorer.

Quick Start Programmet, herunder fonden, har endnu ikke været diskuteret i detaljer i forbindelse med de overordnede SAICM forhandlinger, og der forventes vanskelige forhandlinger i Dubai.

Dansk holdning

- *Danmark arbejder for, at finansieringen af SAICM skal være bred, d.v.s. dækkes gennem bilaterale bidrag og multilaterale institutioner og af både offentlige og private midler, herunder fra industrien.*
- *Danmark støtter, at kemikaliehåndtering indarbejdes i nationale strategier til bæredygtig udvikling o.l., og støtter, at der igangsættes en dialog mellem relevante parter, der kan bidrage til finansieringen af SAICM.*
- *Danmark lægger vægt på etableringen af et "Quick Start Programme", herunder en tidsbegrænset fond på basis af frivillige midler.*

4. Principper og tilgange - forsigtighedsprincippet og substitution

Afsnittet om principper og tilgange i det nye udkast er et udmærket udgangspunkt for de endelige forhandlinger. Principperne er delt i to afsnit, et generelt afsnit og et afsnit som er mere specifikt for kemikalieområdet. Principperne omfattet af første afsnit tager udgangspunkt i principperne fra Rio Deklarationen fra FN's konference om miljø og udvikling i 1992, mens principperne omfattet af andet afsnit afspejler den videreudvikling, der er sket i regi af kemikaliekonventionerne m.v.. Det andet afsnit er vigtigt, da forsigtighedsprincippet som videreudviklet i regi af kemikaliekonventionerne indebærer, at sundhedshensyn såvel som miljøhensyn omfattes.

I afsnittet om risikoreduktion er der en for Danmark acceptabel henvisning til forsigtighedsprincippet, såfremt den overordnede tekst nævnt ovenfor bibe-

holdes. Det forventes dog at teksten vil komme under pres fra bl.a. USA og Canada. Teksten om substitution som den er nu er ligeledes acceptabel for Danmark, men forventes også at komme under pres i Dubai.

Dansk holdning

- *Danmark lægger vægt på at fastholde teksterne om anvendelsen af forsigtighedsprincippet, som det fremgår af Rio Deklarationen og siden udbygget i konventionsregi. Danmark vil i givet fald kunne støtte afsnittet om risikoreduktion.*
- *Danmark lægger vægt på at fastholde teksten om substitutionsprincippet.*

5. Omfanget af SAICM

Omfanget af SAICM beskriver, hvad der er dækket af strategien. USA har ønsket at få indføjet en begrænsning i omfanget ved at undtage tilsætningsstoffer til fødevarer og medicinske produkter, for så vidt disse allerede er dækket af national lovgivning. Da strategien i hele sin ide er tænkt at være bred, vurderes en sådan begrænsning ikke at være hensigtsmæssig.

Dansk holdning

- *Danmark arbejder for, at omfanget af strategien bliver så bred som mulig. Som et kompromis kan accepteres meget begrænsede undtagelser for specifikke produkttyper, som vurderes at være tilstrækkeligt dækket af eksisterende lovgivning.*

Den globale plan for aktiviteter

6. Tabel C - aktiviteter som der enten ikke kunne opnås enighed om eller som ikke nåede at blive diskuteret på det seneste forberedende møde

De enkelte aktiviteter i planen forventes ikke diskuteret yderligere på ICCM, men forbliver som udgangspunkt fordelt i tabel B og C. Enkelte nationer har udtrykt tvivl om inkluderingen af tabel C i planen, da den ikke er blevet grundigt behandlet. Da SAICM er et ikke-bindende instrument, og planen er et vejledende dokument over tiltag, vurderes det, at det ikke er nødvendigt med fuld enighed om alle detaljer. Tabel C indeholder væsentlige aktiviteter, som kan bidrage til at opnå 2020 målet, og bør derfor indgå.

Dansk holdning

Danmark arbejder for at tabel C inkluderes som en del af den globale plan for aktiviteter.